

HIERONYMVS PAVLINO.

5

A templum, reliquit aulam regiam: & tantus amator legis, diuinæq. scientiæ fuit, ut etiam in ueniculo sacras litteras legeret: & tamen, cum librum teneret, & uerba Domini cogitatione conciperet, lingua uolueret, labiis personaret, ignorabat eum, quem in libro nesciens uenerabatur. Venit Philippus, ostendit ei Iesum, qui clausus latebat in littera. O mira doctoris uirtus. Eadem hora credit eunuchus, baptizatur; & fidelis, & sanctus factus est, ac de discipulo magister: plus in deserto fonte Ecclesie, quam in aurato synagoga templo reperit. Hac a me breuiter perstricta sunt, (neque enim epistolari angustia euagari longius patiebatur) ut intelligeres te in scripturis sanctis, sine præuio, & monstrante, temtam non posse ingredi. Taceo de grammaticis, rhetoribus, philosophis, geometris, dialecticis, mūficis, aстрonomis, astrologis, medicis: quorum scientia mortalibus uel utilissima est, * & in tres partes scinditur, πόλευμα, πόλεσθον, πόλεμπρεγια. Ad minores artes ueniam, & quæ non tam lingua, quam manu administrantur. Agricola, cementarii, fabri metallorum, lignorumque casores, lanari quoque, & fullones, & ceteri, qui uariam supellectilem & uilia opulcula fabricantur, absque doctore non possunt esse, quod cupiunt. Quod medicorum est, promittunt medici: tractant fabrilia fabri. Sola scripturarum ars est, quam sibi omnes passim uindicant. Scribimus indocti docti. poemata passim. Hanc garula anus, hanc deliru senex, hanc sophista uerborus, hanc uniuersi præsumunt, lacerant, docent antequam discant. Alii, adducto supercilio, grandia uerba trutinantes, inter mulierculas de sacris litteris philosophantur. Alii discunt, pro pudor, a feminis, quod uiros doceant: & , ne parum hoc sit, quadam facilitate uerborum, immo audacia ediscerunt alii, quod ipsi non intelligunt. Taceo de mei similibus: qui si forte ad scripturas sanctas, post saeculares litteras, uenerint, & sermone composito aurem populi mulierint; quidquid dixerint, hoc legem Dei putant; nec scire dignantur, quid prophetæ, quid apostoli sentent: sed ad sensum suum incongrua aptant testimonia: quasi grande sit, & non uitiosissimum docendi genus, deprauare fententias, & ad uoluntatem suam, scripturam trahere repugnantem: quasi non legerimus * Homerocento[n]as, & Virgiliocentonas: ac non sic etiam Maronem sine Christo possimus dicere Christianum, quia scriperit: * Iam reddit & uirgo, re deunt Saturnia regna: Iam noua progenies calo demittitur alto. Et patrem loquentem ad filium: Nata, meæ uires, mea magna potentia solus. Et post uerba Saluatoris in cruce: Talia perfestabat memorans, fixusq. manebat. Puerilia sunt haec, & circulatorum ludo similia, docere quod ignores, immo, ut cum stomacho loquar, ne hoc quidem scire quod nescias. * Videlicet manifestissima est Genes[is], in qua de creatura mundi, de exordio generis humani, de diuisione terre, de confusione linguarum, & descensione usque ad Aegyptum scribitur Hebraeorum. Patet Exodus, cum decem plagiis, cum decalogo, cum mysticis diuinisq. praeceptis. In promptu est Leuiticus liber; in quo singula sacrificia, immo singula pene syllabe, & uestes Aaron, & totus ordo Leuiticus, spirant celestia sacramenta. Numeri uero, nonne totius arithmeticæ, & prophetæ Balaam, & quadraginta duarum per erenum mansionum mysteria continent? Deuteronomium quoque secunda lex, & euangelicæ legis præfiguratio, nonne sic ea habet, que priora sunt, ut tamen noua sint omnia de ueteribus? Hucusque Moyses, * hucusque Pentateuchus: quibus quinque uerbis loqui se uelle Apostolus in Ecclesi gloriatur. Iob, exemplar patientiæ, quæ non mysteria suo sermone complectitur? * Prosa incipit, uersu labitur, pedestri sermone finitur: omnesq. leges dialecticæ, * propositione, assumptione, confirmatione, conclusione determinat. singula in eo uerba plena sunt sensibus. Et (ut de ceteris silcam) resurrectionem corporum sic prophetat, ut nullus de ea uel manifestius, uel cautius scriperit. Scio, inquit, quod redemptor meus uiuit, & in nouissimo die de terra resurrexit, rus sum: & rufsum circumdabor pelle mea; & in carne mea uidebo Deum. Quem uisurus sum ego ipse, & oculi mei conspecturi sunt, & non aliud. Reposita est haec spes mea in sinu meo. * Veniana ad Iesum Naue, typum Domini non solum gestis, sed etiam nomine, Transit Iordanem: hostium regna subuertit: dividit terram uictori populo, & per singulas urbes, uiculos, montes, flumina, torrentes, atque confinia, Ecclesia celestisq. Hierusalem spiritualia regna describit. In Iudicum libro quot principes populi, tot figuræ sunt. Ruth Moabitæ, Esaiæ explet uaticinium, dientis: Emitte agnum Domine dominatorem terræ, de petra deserti, ad montem filia Sion. Samuel in Heli mortuo, & in occiso Saul, ueterem legem abolitam monstrat. Porro in Sadoch atque David, noui sacerdoti, noui imperii sacramenta testatur. Malachim, idest Regum tertius, & quartus liber a Salomone usque ad Ieconiam; & ab Hieroboam filio Nabat, usque ad Osœ, Esa. 16

Aaa 3 qui